

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-85/2006/39.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Paksi Halászati Szövetkezet** (Paks) eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indított versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

v é g z é s t

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

A végzés ellen az eljárás alá vont vállalkozás a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó jogorvoslati kérelemmel élhet.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat iránya

- 1) A Gazdasági Versenyhivatal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 67. § (1) bekezdése, illetve 70. §-a alapján 2006. június 19-én versenyfelügyeleti eljárást indított a Paksi Halászati Szövetkezet (a továbbiakban: PHSZ) ellen, mert észlelte, hogy a 2006. évre vonatkozó általános szabadidős halászati területi engedélyeinek árát az előző évhez viszonyítottan jelentősen, 68 %-kal megemelte, továbbá 2006. évtől megszüntette az alacsonyabb áru területi engedélyeket, mely magatartások sérthetik a Tpv. 21. § a) pontja szerinti gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmát.

II.

A tényállás

A PHSZ és a vizsgált tevékenysége

- 2) A PHSZ 1952. július 12.-én alakult, jelenlegi működési formáját 1992-ben alakította ki. Tulajdonosai kizárólag magánszemélyek, akik egyben a PHSZ dolgozói is. Fő tevékenységei a halászat, a halértékesítés, vendéglátóipari egységeinek bérbeadása, mezőgazdasági ingatlanok bérlete és művelése, valamint szabadidős halász és horgász területi engedélyek kiadása. A szabadidős halászati területi engedélyek értékesítéséből a PHSZ nettó árbevételének mintegy 4 százaléka származott 2003-2005. években.
- 3) A halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény (továbbiakban: Hhtv.) 3. §-ának (1) bekezdése szerint, a halászati jog – mint vagyoneértékű jog - a halászattal összefüggő jogosultságok és kötelezettségek összessége, amely a víz tulajdonjogának elválaszthatatlan része. A magyar állam halászati jogát megillető a Duna 1520-1564 fkm-ig terjedő (Dunaföldvár és Gerjén települések közötti) halászati vízterületére a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) Vadgazdálkodási és Halászati Főosztálya, mint haszonbérbeadó és a PHSZ, mint haszonbérlet a Hhtv. előírásai alapján 2001. január 26-án haszonbérleti szerződést kötött. A szerződés 2001. január 1-én lépett hatályba és 15 éves időszakra vonatkozik.
- 4) A halgazdálkodásra jogosultnak a Hhtv. 25. § (2) bekezdése szerint öt évre szóló halgazdálkodási tervet kell készíteni. A PHSZ 2006. január 1.-től öt évig hatályos halgazdálkodási tervét az FVM Tolna Megyei Földművelésügyi Hivatal Vadászati és Halászati Főfelügyelősége jóváhagyta.
- 5) A PHSZ halgazdasági terve a szabadidős halászati területi engedélyekkel kapcsolatosan az alábbi főbb előírásokat tartalmazza.

5.1. Alkalmazható eszközök és módszerek a szabadidős halászat esetében:

- Parti emelőháló (max. 4 x 4 m-es),
- Csónakos emelőháló (max. 4 x 4 m-es),
- Kece (max. 4 x 4 m-es hálóléhsből),
- Milling (max. 4 x 4 m-es hálóléhsből),
- Varsa (max. 1,7 m-es első karika átmérővel és legfeljebb 5 m-es tükrözetlen terelőszárny hosszúsággal).

5.2. Szabadidős halászati területi engedélyként csak általános területi engedély szerepel, melynek tulajdonosa jogosult parti és csónakos emelőháló, 5 db varsa, 1 db milling, 1 db kece használatára.

5.3. Szabadidős halászati területi engedély összesen 50 fő részére adható ki. A szabadidős halászati területi engedéllyel rendelkező halászok a méretkorlátozás alá eső halfajokból naponta legfeljebb 5 db-ot, de fajonként legfeljebb 3 db-ot, a méretkorlátozás alá nem tartozó halfajokból pedig 10 kg-ot tarthatnak meg.

6) Az 5.2. pont szerinti – 2006. évtől kizárólagosan alkalmazott – általános területi engedély mellett 2001-2005. években parti és csónakos emelőhálóra, valamint 5 db varsa használatára vonatkozó külön váltható alacsonyabb áru területi engedélyt is kiadott a PHSZ.

7) A kiadott területi engedélyek db száma, fajtái és árai 2001-2006. terjedő időszakban az 1. táblázat szerint alakultak.

1. táblázat

A PHSZ által kiadott szabadidős halászati engedélyek főbb adatai

Év	Általános területi engedély			5 db varsára területi engedély			Csónakos emelő hálós területi engedély			Parti emelő hálós területi engedély			Engedélyek nettó árbevétele forintban
	Ft/év nettó	Ft/év bruttó	db/év	Ft/év nettó	Ft/év bruttó	db/év	Ft/év nettó	Ft/év bruttó	db/év	nettó Ft/év	Ft/év bruttó	db/év	
2001	20.000	25.000	43	12.000	15.000	13	9.600	12.000	15	6.400	8.000	3	1.179.200
2002	20.000	25.000	47	12.000	15.000	11	9.600	12.000	16	6.400	8.000	3	1.244.800
2003	24.000	30.000	35	14.400	18.000	14	11.200	14.000	15	7.200	9.000	3	1.231.200
2004	40.000	50.000	24	24.000	30.000	15	20.000	25.000	9	12.000	15.000	3	1.536.000
2005	40.000	50.000	25	24.000	30.000	14	20.000	25.000	7	12.000	15.000	3	1.512.000
2006	70.000	84.000	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.820.000

A PHSZ ügyfelei

- 8) A szabadidős halászat a halász saját fogyasztási céljait szolgálja, mely tevékenységét kedvtelési, rekreációs céllal, szabadidejének számára kellemes eltöltése érdekében végzi.
- 9) A PHSZ szabadidős halászati tevékenységet folytató területi engedéllyel rendelkező halászok magánszemélyek, lakhelyük 2005. és 2006. évben egy budapesti lakos kivételével, Dunaszentbenedek, Dunapataj, Géderlak, Harta, Madocsa, Ordas, Paks, Uszód, Bölske helységek, melyek a Duna jobb vagy bal partján helyezkednek el Dunaföldvár és Gerjén között.
- 10) A halászok a szabadidős halászathoz szükséges eszközöket így a csónakot a Duna parton tárolják a halászathoz szükséges kisszerszámokat pedig alkalmanként szállítják a halászati helyszínre.
- 11) A PHSZ területi engedélyével rendelkező halászok által a 2005. évben kifogott hal mennyisége (az önbevalláson alapuló halfogási naplók szerint) néhány kg-tól több száz kg-ig terjedt.

További vállalkozások

- 12) A PHSZ-hez hasonló módon a Duna teljes magyarországi szakaszán működnek a szabadidős tevékenységre területi engedélyt kiadó vállalkozások, melyek ezt a tevékenységet területükön – a PHSZ-szel egyezően – kizárólagosan végzik. A PHSZ, valamint a területével határos folyamszakaszon tevékenykedő vállalkozások által 2006. évben kiadható, illetve kiadott engedélyek számát a 2. táblázat tartalmazza.

2. táblázat

**A kiadott és a kiadható szabadidős
halászati engedélyek száma
(2006. év)**

Folyamszakasz	Kiadható engedély	Kiadott engedély
1493-1520 fkm.	180	114
1520-1564 fkm.	50	26
1564-1630 fkm.	100	22

- 13) A Duna 1493-1520 fkm szakaszán működő vállalkozás által a kiadott területi engedélyek birtokában a szabadidős halász komplett kisszerszámos halászati eszközök (1 db milling, 1 db kece, 1 db dobóháló, 1 db csónakos emelő, 1 db parti emelő, 12 db varsa) használatára jogosult. 2006. évben 98 ilyen engedély került kiadásra, valamint ezen kívül külön csónakos emelőre 14 db, parti emelőre pedig 2 db engedélyt adtak ki. A teljeskörű eszközök használatát biztosító engedély 2006. évi nettó ára 29.167 Ft, csónakos emelőre 15.000 Ft, parti emelőre 11.660 Ft.
- 14) A Duna 1564-1630 fkm szakaszán működő vállalkozás csak parti emelőre ad ki szabadidős halász engedélyeket. A parti emelőt vízparton illetve vízparthoz kötött csónakból engedélyezett használni. Az engedély nettó ára 20.835 forint.
- 15) A Duna további szakaszain, illetve más magyarországi folyókon (Tisza, Bodrog, Nyugati főcsatorna) a szabadidős halászati területi engedélyek 2006. évi nettó árai igen széles sávban mozogtak: néhány tízezer forinttól a százezer forintot is meghaladó mértékig.

III.

A PHSZ álláspontja

- 16) A PHSZ hivatkozott arra, hogy jóllehet dunai haltelepítése 2001. év óta azonos szinten maradt, az általa kifogott hal mennyisége évről évre csökkent annak ellenére, hogy a dunai halászati tevékenysége létszámban és gyakoriságban nem változott. Ezzel szemben a szabadidős halászok által kifogott hal mennyisége nem csökkent, sőt néhány évben kiugróan magas volt. A szövetkezetnél mutatózó csökkenés tehát a szabadidős halászatnak tudható be.
- 17) Az engedély értékének bemutatásához a PHSZ az alábbiakat adta elő. Az általános szabadidős halászati területi engedéllyel rendelkezők naponta 5 db nemes halat és 10 kg egyéb halat foghatnak ki. A nemes hal átlagos súlyát 2 kg-al, értékesítési árát pedig kg-ként 800 forinttal számolva a napi árbevétel ebből 8000 forint lehet. Ehhez még jöhet 10 kg egyéb hal, melynek értéke 300 Ft/kg, az árbevétel 3000

forint lehet belőle. Összesen tehát napi 11.000 forint árbevétel érhető el az engedély birtokában. Tekintettel arra, hogy nincs abban korlátozás, hogy mely napokon halászhat az illető, elvileg egy évben 365 napon keresztül folytathatja a tevékenységet. Ebben az esetben 4.015.000 forint a legálisan elérhető adómentes bevétel. Természetesen a naponta való halászat a gyakorlatban nem fordul elő, de ha csak fele, harmada összeggel számolnak, akkor is jelentős összegről van szó. Ezért értékaránytalanságról álláspontja szerint nem lehet beszélni, ami viszont azt jelenti, hogy szó sincs gazdasági erőfölénnyel való visszaélésről, hanem arról, hogy a piaci viszonyokhoz próbálta igazítani a PHSZ az árakat.

- 18) A 2006. évet megelőzően, több fajta szabadidős területi engedélyt adott ki a PHSZ. Ezt a gyakorlatot nyilatkozata szerint kénytelen volt felülvizsgálni. A kevesebb szerszám használatára vonatkozó engedélyeket kiváltó személyek ugyanis visszaéltek azzal, hogy folyamatos ellenőrzésük lehetetlen, ezért az olcsóbb engedély „fedezékében” a megengedettnél többféle eszközt használtak, ezáltal hatékonyabban működtek. Mindezek miatt döntött úgy a PHSZ, hogy 2006. évtől csak az általános szabadidős halászati területi engedélyt adja ki.
- 19) A gazdasági erőfölénnyel összefüggésben a PHSZ előadta, hogy engedélyének kiváltása nem az egyetlen lehetőség arra, hogy a rekreációs tevékenységet végezni szándékozók a hobbijuknak hódolhassanak. Országszerte növekszik azon helyek száma, ahol a halászni vágyók lehetőséghez jutnak, nem kötelező egyetlen helyhez kötődni.

IV.

Jogi értékelés

A gazdasági erőfölény vizsgálata

- 20) A Tpv. 22. § értelmében gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (Tpv. 14. §) az, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A Tpv. 22. § (2) bekezdése szerint a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell – egyebek mellett – az

érintett piacra való belépés feltételeit, a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, továbbá az érintett piac szerkezetét és a piaci részesedések arányát.

- 21) A Tpv. 14. § (1) bekezdése értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni úgy, hogy a megállapodás tárgyát képező árun túlmenően az azt ésszerűen helyettesítő árukat is figyelembe kell venni. Azt, hogy a konkrét megállapodás tárgyát képező árut, mely más áruk képesek ésszerűen helyettesíteni, a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel kell megítélni (Tpv. 14. § (2) bekezdés). A Tpv. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi területnek az a terület tekinthető, melyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételekkel tudja az árut beszerezni.
- 22) A PHSZ-től 2005. és 2006. évre halászati területi engedélyt kiváltók gyakorlatilag teljes köre a PHSZ használatában lévő Duna-szakasz mellett lévő településeken él. Számukra földrajzi szempontból – a Tpv. 14. § (3) bekezdése alapján – ésszerűen legfeljebb a két szomszédos Duna-szakasz (lásd 13. és 14. pont) jöhet szóba alternatívaként.
- 23) A PHSZ területétől Északra eső (1564-1630 fkm. közötti) Duna-szakaszra beszerezhető engedély azonban áru szempontjából sem minősül feltétlenül keresleti helyettesítőnek (Tpv. 14. § (2) bekezdés), mert az engedély leglényegesebbnek tekinthető minőségi jellemzője, a használható halászati eszközök tekintetében lényegesen szűkebb körre terjed ki, mint a PHSZ által kiadott engedély.
- 24) A PHSZ területéről Délre eső (1493-1520 fkm. közötti) Duna-szakaszon beszerezhető engedély lényegében azonos szolgáltatást biztosít, mint a PHSZ engedélye, mégpedig lényegesen kedvezőbb áron, ezért a PHSZ engedély keresleti helyettesítőjének tekinthető. Másoldalról viszont az a körülmény, hogy az igen jelentős mértékű (közel háromszoros) áreltérés ellenére van érdemi kereslet a PHSZ engedélyre (sőt: a kereslet az általános engedélyre a 2006. évi nagymértékű áremelés ellenére sem csökkent) azt valószínűsíti, hogy földrajzi szempontból a két terület nem tartozik azonos piachoz.

- 25) A fenti körülmények kétségkívül abba az irányba mutatnak, hogy a PHSZ Duna-szakaszán lévő települések szabadidős halászzattal foglalkozó lakosai ésszerűen nem fordulhatnak engedélyért más vállalkozáshoz a PHSZ-en kívül, vagyis a PHSZ-nek nem kell tekintettel lennie a versenytársak vele kapcsolatos piaci magatartására, ami gazdasági erőfölényes helyzetét valószínűsíti. A Versenytanács azonban szükségtelennek ítélte a gazdasági erőfölény (és annak előfeltételeként az érintett piac) tekintetében a döntést, mert a később részletezettek szerint a vizsgált magatartás visszaélészerűségét nem állapította meg.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés vizsgálata

- 26) A Tpvt. 21. § a) pontja értelmében tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélve tisztességtelenül eladási árakat megállapítani. Tisztességtelenül megállapított eladási ár (díj) alatt a Tpvt. alkalmazásában a túlzottan magas eladási árat kell érteni. A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint az, hogy az ár túlzottan magasnak minősül-e
- a) a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei és a befektetésével arányban álló hozam (a továbbiakban: normatív nyereség) összegéhez;
  - b) más földrajzi piacon tevékenykedő vállalkozásoknak a vizsgálat tárgyát képező áru tekintetében érvényesített áraihoz; vagy
  - c) a vállalkozás által egy másik időszakban érvényesített árakhoz
- való viszonyítással állapítható meg.
- 27) A több, jellegét tekintve egymástól alapvetően eltérő tevékenységet folytató vállalkozások esetében (mint a PHSZ) a költségek és így a nyereség is csak jelentős hibahatárok között határozható meg tevékenységenként. Ha a vizsgált tevékenység viszonylag magas arányt képvisel a vállalkozás egészéből, akkor a vállalkozás által elért teljes nyereség összegéből elvileg a vizsgált tevékenység nyereségére (és ezen keresztül árára) még elfogadható hibahatár mellett vonhatók le következtetések. A PHSZ esetében azonban a szabadidős halászati területi engedélyek (a továbbiakban: Engedély) értékesítéséből származó nettó árbevétel a vállalkozás teljes nettó árbevételének kevesebb, mint 5 százaléka (összege pedig nem éri el a 2 millió forintot), ezért gyakorlatilag kizárható az olyan pontosságú számítás

elkészíthetősége, amely alapján az Engedély ára a Tpv. 21. § a) pontjával összefüggésben megítélhető lenne.

- 28) Más vállalkozások azonos tevékenységre alkalmazott áraival való (területi) összehasonlítás révén a túlzottan magas ár csak akkor zárható ki, ha azok nincsenek gazdasági erőfölényes helyzetben, vagyis áraik versenykörülmények között alakultak ki. Túlzottan magas ár megállapítására ugyanakkor elvileg alapot adhat az, ha a vizsgált vállalkozás árai lényegesen meghaladják más (szintén erőfölényben lévő) vállalkozások árait. Az adott esetben azonban a PHSZ 2006. évi (emelt) ára beleesik abba az ársávba, amely a hozzá hasonló piaci helyzetben lévő többi, Engedélyt értékesítő vállalkozás árai alapján adódik. Ezért a területi összehasonlítás révén a PHSZ által az Engedélyre érvényesített ár tekintetében sem a jogsértés, sem annak hiánya nem állapítható meg.
- 29) A vállalkozás által egy másik időszakban érvényesített árak akkor vehetők alapul, ha azok versenykörülmények között alakulnak ki, vagy más összefüggésben reálisnak tekinthetők (időbeli összehasonlítás). Az előbbi feltétel nyilvánvalóan nem áll fenn akkor, ha a PHSZ gazdasági erőfölényes helyzete a 2006. évre megállapítható (erőfölény hiányában a jogsértés eleve kizárható), mert a vizsgált tevékenysége feltételeiben nem állt be az erőfölényre kiható változás a korábbi évekhez képest. Az utóbbi feltétel tekintetében pedig csak a 27) pont szerinti költségszámítás korábbi időszakra történő elvégzésével lehetne cáfolni a PHSZ azon álláspontját (lásd 18. pont), hogy éppen az árak 2006. évi emelésével teremtette meg azok értékarányosságát. Egy ilyen költségszámítás elvégezhetőségére azonban értelemszerűen vonatkoznak a 27) pontban kifejtettek. Erre tekintettel a Versenytanács időbeli összehasonlítással sem látott lehetőséget a jogsértés vagy annak hiánya megállapítására.

A döntés

- 30) A Tpv. -be, az azt módosító 2005. évi LXVIII. Törvény által beiktatott – a jelen, 2005. november 1-je után indult eljárásban alkalmazandó – rendelkezések élesen elkülönítik egymástól

- a) a magatartás törvénybe ütközésének határozattal történő megállapítását (Tpvt. 77. § (1) bekezdés i. pont); illetve
  - b) az eljárás végzéssel történő megszüntetését, amelyre akkor kerülhet sor, ha
    - ba) a vizsgálat elrendelésére okot adó, a Tpvt. 70. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények nem állnak fenn; vagy
    - bb) a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásáról sem várható eredmény (Tpvt. 72. § (1) bekezdés a. pont).
- 31) Az adott esetben a 27-29) pontokban foglaltakra is tekintettel a beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg a vizsgált magatartás törvénybe ütközése, de a jogsértés hiánya sem. A Versenytanács azonban – szintén a 27-29) pontban foglaltak alapján – úgy ítélte meg, hogy az eljárás folytatásától sem várható eredmény a jogsértés (a tisztességtelenül megállapított ár) bizonyíthatósága tekintetében.
- 32) Mindezek alapján a Versenytanács az eljárást a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulata (lásd 30.bb. pont) alapján megszüntette.

V.

Jogorvoslat

- 33) A végzés elleni jogorvoslat a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontján alapul. A jogorvoslat a Tpvt. 82. § (1) bekezdése alapján kizárólag a PHSZ-t (mint ügyfelet) illeti meg, mert a végzés másra nézve nem tartalmaz rendelkezést.

Budapest, 2006. november 8.